No. of Printed Pages—7

742 (EDM3A/EDE3A/EDP3A)

[20-HRGPNW–D3S(N)21A]

BA 3rd Semester (New) Exam., 2020 (W)

EDUCATION

[GED S3-01 (M/P)]

(Sociological Foundation of Education)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

1. *(a)* Answer the following questions (each within *1* sentence or *2* sentences) : 1×8=8

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো *এটা* বা *দুটা* বাক্যৰ ভিতৰত) :

(i) Mention two characteristics of social change.
সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰক।

(ii) State one difference between primary and secondary group.
প্ৰাথমিক আৰু গৌণ দলৰ মাজত থকা এটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰক।

(iii) What are the different forms of social stratification?
সামাজিক স্তৰীকৰণৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহ কি কি ?

(iv) What is meant by social mobility?
সামাজিক গতিশীলতা বুলিলে কি বুজায় ?

(v) Give any two examples of non-material culture.
অবস্তুগত সংস্কৃতিৰ যি কোনো দুটা উদাহৰণ দিয়ক।

(vi) State any two aims of education in a democracy.
গণতন্ত্ৰত শিক্ষাৰ যি কোনো দুটা লক্ষ্যৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰক।

(vii) Mention four important agencies of social control.
সামাজিক নিয়ন্ত্ৰণৰ চাৰিটা গুৰুত্বপূৰ্ণ অভিকৰণৰ নাম উল্লেখ কৰক।

(viii) Mention two important causes of globalization.
গোলকীকৰণৰ দুটা গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰণ উল্লেখ কৰক।

(b) Choose the correct answer from the given options : 1×4=4
তলৰ বিকল্পসমূহৰ পৰা শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিৱাওক :

(i) The chief exponent(s) of social contract theory is/are
সামাজিক চুক্তি তত্ত্বৰ প্ৰধান পৃষ্ঠপোষকসকল হ'ল

(1) Jean Jacques Rousseau
জ্যাঁ জেক ৰুছো

(2) Thomas Hobbes
ট'মাছ হ'বছ্

(3) John Locke
জন ল'ক

(4) All of them
ওপৰৰ আটাইবোৰ

(ii) Marx divides the society into _____ classes.

মার্ক্স সমাজখনক _____ শ্রেণীত ভাগ কৰিছে।

(1) 2

(2) 3

(3) 4

(4) 5

(iii) The Article 45 of the Indian Constitution describes

ভাৰতীয় সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ৪৫ৰ বিষয় হ'ল

(1) equality and equity

সমতা আৰু সমানতা

(2) provision for free and compulsory education

বিনামূলীয়া আৰু বাধ্যতামূলক শিক্ষাৰ সুবিধা

(3) prohibition of discrimination

বৈষম্য নিষিদ্ধকৰণ

(4) abolition of untouchability

অস্পৃশ্যতা দূৰীকৰণ

(iv) In a/an _____ mobility, status of an individual is based on birth or caste.

এটা _____ গতিশীলতাৰ ক্ষেত্ৰত এজন ব্যক্তিৰ স্থান তেওঁৰ জন্ম বা জাতিৰ ওপৰত নির্ভৰশীল।

(1) open system

মুক্ত আর্হি

(2) closed system

ৰুদ্ধ আর্হি

(3) horizontal

সমান্তৰাল

(4) vertical

উলম্ব

(c) Fill in the blanks : 1×4=4

খালী ঠাই পূৰণ কৰক :

(i) The word 'sociology' was first coined by French philosopher _____.

'সমাজতত্ত্ব' শব্দটো পোনপ্ৰথমবাৰৰ বাবে ফৰাছী দাৰ্শনিক _____য়ে উল্লেখ কৰিছিল।

(ii) The term 'society' has its roots in _____ and _____ languages.

সমাজ বুজোৱা ইংৰাজী শব্দ 'society'ৰ মূল শব্দ _____ আৰু _____ ভাষাৰ পৰা অহা।

(iii) Competition is a type of _____.

প্ৰতিযোগিতা হৈছে _____ৰ এক প্ৰকাৰ।

(iv) UEE stands for _____.

UEE ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো হ'ল _____।

2. Answer any *five* from the following questions (each in around *50* words) : 2×5=10

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ পৰা যি কোনো **পাঁচটাৰ** উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় *৫০* শব্দৰ ভিতৰত) :

(a) What is meant by social system?

সামাজিক ব্যৱস্থা মানে কি বুজায়?

(b) What is cultural lag?

সামাজিক বিলম্বন মানে কি?

(c) Explain the meaning of social group.

সামাজিক দলৰ অৰ্থ ব্যাখ্যা কৰক।

(d) Write about one specific characteristic of social stratification.

সামাজিক স্তৰীকৰণৰ এটা বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে লিখক।

(e) Distinguish between formal and informal social control.
আনুষ্ঠানিক আৰু অনানুষ্ঠানিক সামাজিক নিয়ন্ত্ৰণৰ মাজৰ প্ৰভেদবোৰ নিৰ্ণয় কৰক।

(f) Write two differences between accommodation and assimilation.
সদৃশীকৰণ আৰু উপযোগীকৰণৰ মাজত থকা দুটা পাৰ্থক্য লিখক।

3. Answer any *six* from the following questions (each in around *120* words) : 4×6=24

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ পৰা যি কোনো **ছয়টাৰ** উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১২০ শব্দৰ ভিতৰত) :

(a) "Education plays a major role in social change." Explain.
''শিক্ষাই সামাজিক পৰিৱৰ্তনত এক প্ৰধান ভূমিকা পালন কৰে।'' ব্যাখ্যা কৰক।

(b) Explain in brief the nature of educational sociology.
শিক্ষা সমাজতত্ত্বৰ প্ৰকৃতি চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰক।

(c) Write about the impact of Westernisation on Indian education system.
ভাৰতীয় শিক্ষা ব্যৱস্থাত পশ্চিমীয়াকৰণৰ প্ৰভাৱৰ বিষয়ে লিখক।

(d) Write briefly about the educational implications of folkways and mores.
জনৰীতি আৰু লোকাচাৰৰ শৈক্ষিক তাৎপৰ্যসমূহৰ বিষয়ে লিখক।

(e) Describe Dubey's observation regarding social mobility.

সামাজিক গতিশীলতা সম্পর্কে ডুবেৰ পর্যবেক্ষণ বর্ণনা কৰক।

(f) "Teacher can play a great role in democratic education." Explain how.

''গণতান্ত্রিক শিক্ষাত শিক্ষকে এটা গুৰুত্বপূর্ণ ভূমিকা পালন কৰিব পাৰে।'' কিদৰে ব্যাখ্যা কৰক।

(g) Discuss the role of education in social control.

সামাজিক নিয়ন্ত্রণত শিক্ষাৰ ভূমিকা আলোচনা কৰক।

4. Answer any *five* from the following questions (each in around *200* words) : 6×5=30

তলৰ প্রশ্নসমূহৰ পৰা যি কোনো **পাঁচটাৰ** উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) :

(a) Define socialisation. Describe the process of socialisation with illustration. 2+4=6

সামাজিকীকৰণৰ সংজ্ঞা দিয়ক। সামাজিকীকৰণ প্রক্রিয়া উদাহৰণৰ সৈতে বর্ণনা কৰক।

(b) What is meant by community school? How can such institutions be organised in our country? 2+4=6

সম্প্রদায় বিদ্যালয় বুলিলে কি বুজায়? আমাৰ দেশত তেনেধৰণৰ বিদ্যালয় কেনেকৈ সংগঠিত কৰিব পাৰে?

(c) Discuss the influence of education on cultural change.

সাংস্কৃতিক পৰিৱর্তনত শিক্ষাৰ ভূমিকা সম্পর্কে আলোচনা কৰক।

(d) What do you understand by socially and economically disadvantaged sections of society? Suggest some measures to improve the conditions of the disadvantaged sections of society. 2+4=6

সমাজৰ সামাজিক আৰু অর্থনৈতিকভাৱে সা-সুবিধাৰ পৰা বঞ্চিত শ্রেণী বুলিলে কি বুজে? সমাজৰ বঞ্চিত শ্রেণীৰ উন্নতিৰ হকে কিছুমান পৰামর্শ আগবঢ়াওক।

(e) Discuss the various approaches adopted in India for ensuring equality of educational opportunity for all.

ভাৰতত শিক্ষাৰ সা-সুবিধাৰ সমানীকৰণ নিশ্চিত কৰিবৰ বাবে কি কি শৈক্ষিক পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰা হৈছে, আলোচনা কৰক।

(f) What are the educational implications of social interaction? Describe the role of education in social stratification. 3+3=6

সামাজিক আন্তঃক্ৰিয়াৰ শৈক্ষিক তাৎপৰ্যবোৰ কি কি? সামাজিক স্তৰীকৰণৰ ক্ষেত্ৰত শিক্ষাৰ ভূমিকা বৰ্ণনা কৰক।

★ ★ ★